

Aktivitetsplikta etter opplæringslova §§ 9A-4, 9A-5 og 13-10

1. Føremål

Å sikre rutinar for etterleving av aktivitetsplikta etter opplæringslova §§ 9A-4 og 9A-5: Opplæringslova § 9A-4 Aktivitetsplikt

«Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg. Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle. Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak.

I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.»

Opplæringslova § 9 A-5 Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenker ein elev

«Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.»

2. Omfang

Aktivitetsplikta gjeld alle tilsette ved skulen, leiinga, pedagogisk personale og andre tilsette som m.a. assistentar, kontorpersonale, miljøarbeidarar, reinhaldarar og vaktmeister.

Aktivitetsplikta inneber at alle tilsette skal følgje med, gripe inn og varsle om dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Om det er ein tilsett som krenker ein elev, skal ein straks varsle rektor. Skulen har plikt til å undersøkje og sette inn eigna tiltak som sørgjer for at eleven får eit trygt og godt skulemiljø.

Kapittel 9A gjeld på skulen, i friminutta, på skulevegen og all aktivitet i skulen sin regi. I utgangspunktet gjeld ikkje kapittel 9A på fritida, men om elevane opplever noko på fritida som gjer at dei ikkje har det trygt og godt på skulen, må skulen likevel handle i tråd med aktivitetsplikta.

Skulen har eit todelt dokumentasjonskrav. Skulen skal lage ein skriftleg plan, ein aktivitetsplan, når det blir sett inn tiltak i ei sak. I tillegg skal skulen dokumentere kva som blir gjort for å følgje opp delpliktene i kvar einskild sak, det inneber følgje med, gripe inn, varsle, undersøkje og sette inn tiltak. Vedlagt følgjer mal for slike aktivitetsplanar og døme på logg.

Rektor skal varsle Opplæringsavdelinga som skuleeigar, ved seksjonsleiar skule, regionleiar og jurist i Opplæringsavdelinga i alvorlege tilfelle. Slik melding sendast per e-post, i anonymisert form. Døme på alvorlege tilfelle er

- Saker der krenkingane er valdelege
- Der fleire elevar er innblanda i mobbing av ein enkeltelev
- Situasjonar der krenkingane har gått over lang tid utan at skuleleiinga har klart å løyse saka
- Mobbing på tvers av skular, særleg digital og grove trugsmål gjennom sosiale medium

Kva som er alvorleg er ei skjønsmessig vurdering. Saker som involverer politiet vil som oftast vere alvorlege.

3. Gjennomføring

1. Alle som arbeider på skulen skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skulemiljø.
2. Alle som arbeider på skulen skal gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.
3. Alle som arbeider på skulen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Vedlagte skjema for varsling om eleven sitt psykososiale skulemiljø skal nyttast. Melding i Kvalitetsportalen kan ikkje nyttas, då meldinga vil innehalde personopplysningar som er underlagt teieplikt.
4. Elev og foreldre til umyndige elevar skal så snart råd er, og seinast innan 5 virkedagar, få eit svar om at meldinga er motteken, informasjon om skulen sine rutinar i slike saker og invitasjon til møte. Vedlagt følgjer døme på slikt svarbrev, Døme på svarbrev til elev/foreldre.

5. Rektor syter for at saka vert undersøkt. Aktuelle tilsette samlar inn informasjon, observerer, snakkar med aktuelle elevar, gjennomfører klasse miljøundersøking og elevsamtaler, osv. Eleven og foreldre til umyndige elevar skal informerast undervegs.
6. Det er rektor, eller den/dei rektor har delegert oppgåva til, som sørgjer for at det vert halde møte med elev og evt. foreldre og at det vert utarbeidd ein aktivitetsplan. Planen skal innehalde eigna tiltak som sørgjer for at eleven får eit trygt og godt skulemiljø. Rektor skal syte for alle involverte elevar blir høyrde i prosessen. Ein skal heile tida vurdere kva som er eleven sitt beste. Sjå vedlagte dokument Mal for aktivitetsplan.
7. Aktivitetsplanen skal evaluerast saman med elev og foreldre til umyndige elevar og om naudsynt justerast med nye tiltak til eleven har eit trygt og godt skulemiljø.

Elevar kan melde om tilhøve ved sitt psykososiale skulemiljø både munnleg og skriftleg, utan krav om at noko spesielt skjema skal nyttast.

Det er rektor som er ansvarleg for at denne prosedyren vert gjennomført. Arbeidet kan delegerast til andre ved skulen.

Ressursar i dette arbeidet er mellom anna Utdanningsdirektoratet sitt rundskriv Udir-3-2017 og nettstaden nullmobbing.no, særleg sida <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/aktivitetsplikt/>. Sjå og vedlagte døme på sjekklister for handtering av saker etter kapittel 9A.

4. Rapportering

Rektor skal syte for at rutinane vert evaluert årleg.

Varsel, svarbrev, aktivitetsplan og logg vert arkivert i elevmappa i ephorte.

Kopi av aktivitetsplan blir lagra i Opplæringsavdelinga si mappe i ephorte, mappe 2016/35027.

5. Skjema og vedlegg

- a. Skjema for varsling om eleven sitt psykososiale skulemiljø
- b. Døme på svarbrev til elev/foreldre
- c. Mal for aktivitetsplan
- d. Døme på logg
- e. Informasjon til elev og foreldre om melding til Fylkesmannen og klage til Utdanningsdirektoratet § 9A-6
- f. Døme på sjekklister for handtering av saker etter kapittel 9A.